

Obsah

Úvod	13
Terminologická poznámka	14
Základní termíny	14
Základní zkratky	16
1 TEORIE CHYBY V JAZYCE NERODILÝCH MLUVČÍCH	17
1.1 Teorie nabývání druhého, resp. cizího jazyka (SLA)	17
1.2 Definice chyby	22
1.3 Koncept chyby	24
1.4 Mezijazyk	25
1.5 Kontrastivní analýza (<i>contrastive analysis, CA</i>)	26
1.5.1 Kritika kontrastivní analýzy	28
1.6 Chybová analýza (<i>error analysis, EA</i>)	29
1.6.1 Neznalost cílového jazyka	31
1.6.2 Chyby systémové (<i>errors</i>) a nesystémové (<i>mistakes</i>)	32
1.6.3 Proces chybové analýzy	34
1.6.3.1 Sběr dat	34
1.6.3.2 Identifikace chyb	34
1.6.3.3 Popis chyb a chybové taxonomie	35
1.6.3.3.1 Taxonomie podle povrchové realizace	36
1.6.3.3.2 Taxonomie podle lingvistických kategorií	37
1.6.3.4 Explanace chyb	38
1.6.3.4.1 Interlingvální chyby	38
1.6.3.4.2 Intralingvální chyby	39
1.6.3.4.3 Tzv. vynucené chyby	40
1.6.3.4.4 Chyby v rámci tzv. kompenzačních strategií	40
1.6.3.5 Evaluace chyb	41
1.6.4 Kritika chybové analýzy	41
1.7 Komplementární metody analýzy žakovského jazyka	42
1.7.1 Analýza přirozené posloupnosti akvizice morfémů (<i>'natural order' of morpheme acquisition</i>)	43
1.7.2 Frekvenční analýza (<i>frequency analysis</i>)	44

2	ŽÁKOVSKÉ KORPUSY	47
2.1	Definice žákovského korpusu	47
2.2	Motivace budování žákovského korpusu	49
2.3	Metody analýzy žákovských korpusů	49
2.4	Typologie žákovských korpusů	51
2.4.1	Cílový jazyk	52
2.4.2	Původ	53
2.4.3	Sběr dat	53
2.4.4	Rozsah	53
2.4.5	Médium	54
2.4.6	Anotace	54
3	ZÁSADY VÝSTAVBY ŽÁKOVSKÉHO KORPUSU	56
3.1	Parametry: respondent	57
3.1.1	Úroveň znalosti cílového jazyka	57
3.1.2	Kontakt s cílovým jazykem	58
3.1.3	Znalost jiných jazyků	59
3.1.4	Kontext cizojazyčného vyučování-učení	59
3.2	Parametry: materiál	59
4	CÍLE BUDOVÁNÍ ŽÁKOVSKÝCH KORPUSŮ	60
5	SOUČASNÉ ŽÁKOVSKÉ KORPUSY	61
5.1	Parametry současných žákovských korpusů	62
5.1.1	Cílový jazyk	62
5.1.2	Úroveň znalosti cílového jazyka	64
5.1.3	Chybová anotace	66
5.1.4	Rozsah a médium	67
5.2	Přehled současných žákovských korpusů	68
5.3	Využití žákovských korpusů	77
6	CHYBOVÁ ANOTACE VE SVĚTOVÝCH ŽÁKOVSKÝCH KORPUSECH	79
6.1	Anotace v žákovských korpusech	81
6.2	Anotační modely	82
6.2.1	Lineární anotační model	82
6.2.2	Víceúrovňová distanční anotace	84
6.3	Chybová taxonomie	85
6.3.1	Typologie chybových taxonomií	86
6.3.2	Struktura chybových taxonomií	87

7	ANALÝZA VYBRANÝCH ŽÁKOVSKÝCH KORPUSŮ	89
7.1	ICLE - International Corpus of Learner English	90
7.1.1	Korpus	90
7.1.2	Metadata	91
7.1.3	Chybová anotace	91
7.2	NICT JLE - National Institute of Information and Communications Technology Japanese Learner English Corpus	92
7.2.1	Korpus	92
7.2.2	Metadata	93
7.2.3	Chybová anotace	93
7.3	MELD - Montclair Electronic Language Database	94
7.3.1	Korpus	94
7.3.2	Metadata	94
7.3.3	Chybová anotace	95
7.4	CLC - Cambridge Learner Corpus	96
7.4.1	Korpus	96
7.4.2	Metadata	96
7.4.3	Chybová anotace	97
7.5	FALKO - Ein fehlerannotiertes Lernerkorpus des Deutschen als Fremdsprache	98
7.5.1	Korpus	98
7.5.2	Metadata	99
7.5.3	Chybová anotace	99
7.6	PiKUST (Poskusni korpus usvajanja slovenščine kot tujega jezika)	101
7.6.1	Korpus	101
7.6.2	Metadata	102
7.6.3	Chybová anotace	102
7.7	Žákovské korpusy - shrnutí	103
8	KORPUS ČEŠTINY JAKO DRUHÉHO JAZYKA	106
8.1	Korpus CzeSL	106
8.2	Metadata	108
8.2.1	Metadata: respondent	108
8.2.2	Metadata: materiál	109
8.3	Přepis materiálů pro žákovský korpus češtiny jako druhého jazyka	109
8.3.1	TEI - doporučená pravidla pro přepis rukopisů	110
8.3.2	Přepis textů v Korpusu soukromé korespondence	111
8.3.3	Přepis textů v žákovských korpusech	113
8.3.4	Pravidla pro přepis textů nerodilých mluvčích českého jazyka	114
8.3.4.1	Koncept přepisu	114

8.3.5	Přepisovací pravidla	117
8.3.5.1	Zásady přepisu	117
8.3.5.1.1	Formát přepisu	118
8.3.5.1.2	(Meta)znaky a kódy přepisu - přehled	118
8.3.5.2	Přepis dílčích jevů	121
8.3.5.2.1	Záznam autorských rektifikací	121
8.3.5.2.2	Varianty	122
8.3.5.2.3	Nečitelné řetězce	123
8.3.5.2.4	Vliv jiných grafických systémů	123
8.4	Anotace korpusu nerodilých mluvčích češtiny	124
8.4.1	Anotační formát	125
8.4.2	Chybová taxonomie	127
8.4.3	Automatická anotace žákovského korpusu češtiny	130
8.4.3.1	Možnosti automatické kontroly manuální anotace	132
8.4.3.2	Plně automatizovaná anotace	132
9	EVALUACE ANOTACE NAVRŽENÉ PRO ŽÁKOVSKÝ KORPUS ČEŠTINY	133
9.1	Mezianotátorská shoda	134
9.1.1	Koeficient kappa (κ)	135
9.1.2	IAA a anotace žákovského korpusu	137
9.1.2.1	Příkladové studie hodnocení IAA	138
9.2	Mezianotátorská shoda pro anotaci korpusu CzeSL	140
9.2.1	Hypotéza	140
9.2.2	Vzorek dat	141
9.2.3	Metoda	141
9.2.4	Výsledky	142
9.2.4.1	Anotační rovina 1	142
9.2.4.2	Anotační rovina 2	145
9.2.4.3	Problém neshodné emendace	149
9.2.4.4	Srovnání vybraných skupin anotátorů	151
9.2.5	Zhodnocení výsledků evaluace	154
9.2.5.1	Příčiny mezianotátorské neshody a doporučení k její minimalizaci	155
	Závěr	158
	Přílohy	160
	Překladový slovník termínů	198
	Bibliografie	204